

Către:

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Domnului Marian Enache, Președintele Curții Constituționale

DOMNULE PREȘEDINTE,

În conformitate cu prevederile art. 146 lit. a) din Constituția României, republicată, art. 136 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, precum și ale art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deputații menționați în anexele atașate, formulăm prezenta:

OBIECȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

cu privire la art.34, 54, 57, 70, 93, din Legea privind organizarea judiciară (PI-x nr. 441/2022 / L. nr. 603/2022), din care decurge neconstituționalitatea în ansamblu a legii,

solicitând respectuos instanței de contencios constituțional **constatarea neconstituționalității** acesteia pentru motivele expuse în continuare.

CUPRINS

- I. SITUAȚIA DE FAPT;
- II. PROCEDURA LEGISLATIVĂ PARCURSĂ;
- III. TEMEIURI CONSTITUȚIONALE;
- IV. MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE;
- V. CONCLUZII.

I. SITUAȚIA DE FAPT;

Legea care face obiectul prezentei obiecții de neconstituționalitate a fost inițiată de către Guvernul României în cursul anului 2022, sub denumirea „**Proiect de Lege privind organizarea judiciară**“.

Potrivit expunerii de motive ce însoțește propunerea legislativă, scopul principal al noii reglementări este armonizarea legislației privind organizarea și funcționarea Justiției cu principiile din instrumentele internaționale ratificate de România, cu luarea în considerare a tuturor recomandărilor formulate în cadrul mecanismelor europene (MCV, Comisia de la Veneția, Raportul CE privind statul de drept) și a deciziilor Curții Constituționale.

De asemenea, în expunerea de motive se menționează că intrarea în vigoare a legilor justiției din care face parte și actul normativ în cauză, constituie jalon în Planul Național de Redresare și Reziliență.

Prin conținutul său normativ, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice.

II.1. PROCEDURA LEGISLATIVĂ PARCURSĂ LA CAMERA DEPUTAȚILOR

- la data de 01.09.2022, proiectul de lege a fost prezentat Biroului Permanent al Camerei Deputaților (conform art. 75 alin. (1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată fiind Camera Deputaților), ocazie cu care s-a aprobat și procedura de urgență solicitată de inițiator;
- la data de 01.09.2022, s-a constituit Comisia Specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru examinarea inițiativelor legislative din domeniul justiției;
- la data de 26.09.2022, proiectul de lege a primit raport favorabil de la Comisia Specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru examinarea inițiativelor legislative din domeniul justiției;
- la data de 27.09.2022, proiectul de lege a fost adoptat de Camera Deputaților, în calitate de primă cameră sesizată

II.2. PROCEDURA LEGISLATIVĂ PARCURSĂ LA SENAT

- la data de 27.09.2022, propunerea legislativă a fost înaintată la Senat, unde a primit număr de înregistrare număr B586/2022;
- la data de 28.09.2022, propunerea legislativă a fost prezentată Biroului Permanent al Senatului, unde a primit numărul de înregistrare L603/2022;
- la data de 28.09.2022, procedura de urgență solicitată de inițiator a fost aprobată;
- la data de 17.10.2022, proiectul de lege a primit raport favorabil de la Comisia Specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru examinarea inițiativelor legislative din domeniul justiției;

- la data de 17.10.2022, proiectul de lege a fost adoptat de Senatul României, în calitate de cameră decizională;

III. TEMEIURI CONSTITUȚIONALE

Articolul 1 Statul Român

(1) România este stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului român este republica.

(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Art. 20 Tratatelor internaționale privind drepturile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

Articolul 124 Înfăptuirea justiției

(1) Justiția se înfăptuiește în numele legii.

(2) Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți.

(3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.

Art. 131 Rolul Ministerului Public

(1) În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

(2) Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

(3) Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

Art. 148 Integrarea în Uniunea Europeană

(1) Aderarea României la tratatele constitutive ale Uniunii Europene, în scopul transferării unor atribuții către instituțiile comunitare, precum și al exercitării în comun cu celelalte state membre a competențelor prevăzute în aceste tratate, se face prin lege adoptată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu o majoritate de două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

(3) Prevederile alineatelor (1) și (2) se aplică, în mod corespunzător, și pentru aderarea la actele de revizuire a tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.

(4) Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2).

(5) Guvernul transmite celor două Camere ale Parlamentului proiectele actelor cu caracter obligatoriu înainte ca acestea să fie supuse aprobării instituțiilor Uniunii Europene.

IV. MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE;

1. **Art. 54, alin. 2 prevăzut de Legea pentru organizarea judiciară (Pl-x nr. 441/2022 / L. nr. 603/2022), contravine prevederilor art. 1, alin. (3) respectiv art. 124, alin. (3) din Constituția României, republicată.**

Conform art.54 alin.2, din noua reglementare, colegiile de conducere ale instanțelor au următoarea componență: a) la curțile de apel și tribunale: președintele, vicepreședintele sau vicepreședinții, după caz, președinții de secție **și 2 judecători**, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor; b) la tribunale specializate și judecătorii: președintele, vicepreședintele sau vicepreședinții, după caz, președinții de secție, după caz, **și 2 judecători**, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor.

Astfel, Colegiul de conducere al instanțelor devine un paravan pentru deciziile care în mod real urmează a fi luate doar de președinții sau vicepreședinții de instanță. Președintele instanței, beneficiind de ajutorul vicepreședinților și al președinților de secție, **a căror numire el însuși o propune Secției pentru judecători a CSM**, are rolul de a conduce activitatea administrativă a instanței, aducând la îndeplinire hotărârile colegiului de conducere, care este un organ de conducere cu competență determinată. În principiu, președintele instanței, vicepreședinții și președinții de secție au un rol executiv, rolul decizional revenind colegiului de conducere, în ansamblul său.

Impunând formarea colegiului de conducere din președinte, vicepreședinți, președinții de secții și doar 2 judecători aleși pe o perioadă de trei ani, este evident că, în luarea hotărârilor care privesc organizarea instanței, numărul judecătorilor din conducere va fi întotdeauna superior numărului judecătorilor aleși democratic de judecătorii instanței.

Mai mult decât atât, judecătorii care trebuie să aducă la îndeplinire hotărârile Colegiului (vicepreședinții, președinții de secție) sunt în același timp judecătorii care îl ajută pe președinte în activitatea managerială. Astfel, funcția de execuție se va confunda cu funcția decizională, președintele și echipa sa preluând efectiv orice atribut decizional în cadrul instanței, cu consecința ca echipa managerială să pună în operă și să aducă la îndeplinire propriile hotărâri. Or, componenta decizională ar trebui să revină tuturor judecătorilor și să poată fi exercitată prin reprezentanți democratic aleși, altfel afectând în substanță însăși independența judecătorilor.

Expunerea de motive a Legii privind organizarea judiciară, prin raportare la Avizul nr. 19 (2016) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), conține o pseudo argumentație: în timp ce Avizul se referă la rolul președinților în funcționarea instanței, atribuțiile colegiului de conducere, așa cum reies din prevederile prezentei legi, privesc organizarea și conducerea instanței, adică chestiuni diferite.

Astfel, în expunerea de motive se arată următoarele: „Astfel cum se subliniază în Avizul nr. 19 (2016) - Rolul președinților de instanțe - al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), «Președinții instanțelor sunt responsabili de asigurarea bunei funcționări a instanței, inclusiv de managementul personalului, al resurselor materiale și al infrastructurii acesteia. Este esențial ca aceștia să dispună de competențele și de resursele necesare pentru a îndeplini această îndatorire în mod eficient». «De asemenea, președinții instanțelor ar trebui să aibă competența de a înființa în cadrul acestora unități sau diviziuni organizatorice, precum și posturi sau poziții individuale, pentru a răspunde diverselor nevoi legate de activitatea instanțelor judecătorești. **Atunci când președinții instanțelor intenționează să facă schimbări semnificative în organizarea instanței, judecătorii trebuie să fie consultați.**»

Se observă cu ușurință că se confundă în mod voit atribuțiile colegiului de conducere cu cele ale adunării generale a judecătorilor, din moment ce Avizul prevede obligativitatea consultării judecătorilor (care se realizează în adunări generale), nu a colegiului de conducere. Din lectura Avizului se desprinde o concluzie contrară: intenția sa este de a diminua puterea discreționară a președintelui, nu de a o spori.

Acest aspect a fost avut în vedere la edictarea Notei de fundamentare a Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, prin care componenta colegiilor de conducere a fost schimbată din următoarele rațiuni: „Schimbarea componenței colegiilor de conducere ale instanțelor și parchetelor reprezintă un alt aspect important de menționat, măsura fiind instituită în vederea asigurării accesului mai larg al judecătorilor și procurorilor la procesul decizional din cadrul instituției în care își desfășoară activitatea. Astfel, pe lângă stabilirea unui mandat de 3 ani pentru colegiile de conducere, din componența acestora vor face parte președintele instanței și un număr de judecători sau procurori reprezentativ la nivelul fiecărei categorii de instanțe și parchete.

În reglementarea actuală, colegiul de conducere era format, preponderent, din judecători sau procurori cu funcții de conducere, ceea ce nu asigură, în realitate, un acces democratic și extins al judecătorilor și procurorilor la procesul de luare a deciziilor. Ca urmare a alegerii lor de către adunările generale, a fost stabilită și posibilitatea revocării colegiilor de conducere de către cei care le-au ales, în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor.

Modificarea componenței colegiilor de conducere a fost gândită în corelare cu atribuirea unor atribuții suplimentare celor prevăzute în prezent, atribuții care sunt, la momentul actual, în competența conducătorilor instanțelor și parchetelor. Astfel, colegiile de conducere vor stabili compunerea completelor de judecată la începutul fiecărui an, precum și componența secțiilor și completelor

specializate. Se realizează, astfel, o responsabilizare a rolului conducătorului instanței sau parchetului, acela de a aduce la îndeplinire măsurile dispuse de reprezentanții membrilor acestora.”

Includerea de drept în colegiul de conducere a tuturor acestor persoane și alegerea unui număr foarte mic de alți magistrați în adunarea generală este de natură a transforma colegiile de conducere în echipa de suport a președinților de instanță.

Față de o reprezentativitate de 1/3, una de 1/5 este firavă, neproportională și nejustificată, concentrând, în cadrul mai multor instanțe, puterea executivă și decizională în mâinile unei singure persoane. Forma anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 207/2018 prevedea că numai în situația unor instanțe (judecătorii/tribunale specializate) cu un număr de 3 judecători sau mai mic atribuțiile Colegiului se exercitau de președintele instanței. Menținerea modificării aduse prin Legea nr. 207/2018 nu își are nicio justificare în a elimina un organ ales democratic.

Includerea de drept în colegiul de conducere a vicepreședintelui nu respectă echilibrul care trebuie menținut cu privire la deciziile ce trebuie luate într-o instanță potrivit legii, cu atât mai mult cu cât președintele instanței propune pe vicepreședintele și celelalte persoane din conducerea instanței.

Trebuie acordată judecătorilor din fiecare instanță libertatea de a decide care sunt judecătorii ce îi vor reprezenta în colegiul de conducere pentru că, în acest fel, acțiunile conducerii instanței vor fi ținute în echilibru prin intermediul colegiului de conducere ales majoritar de judecătorii care activează în instanță. Această modalitate de desemnare a judecătorilor din colegii constituie o garanție importantă că măsurile sunt luate obiectiv și se evită astfel orice aparență de lipsă de imparțialitate cu privire la soluțiile adoptate.

Aspecte similare sunt valabile și în privința parchetelor. Includerea de drept în colegiul de conducere a prim-adjunctului și adjunctului procurorului șef și a procurorilor șefi secție nu respectă echilibrul care trebuie menținut cu privire la deciziile ce trebuie luate într-un Parchet potrivit legii. Trebuie acordată procurorilor libertatea de a decide care sunt procurorii ce îi vor reprezenta în colegiul de conducere.

Raportat la argumentele expuse mai sus considerăm că modalitatea de reglementare prevăzută în noua lege cu privire la compunerea colegiilor de conducere atât la instanțe cât și la parchetele de pe lângă acestea este în mod vădit în contradicție cu exigențele constituționale.

2. Art. 70 prevăzut de Legea pentru organizarea judiciară (Pl-x nr. 441/2022 / L. nr. 603/2022), contravine prevederilor art. 1, alin. (3) și (5), art. 131, alin. (1) și (3) respectiv art. 148 din Constituția României, republicată.

În noua reglementare privind organizarea judiciară dispăre, *de facto*, orice referire la polițiștii de poliție judiciară detașați în cadrul parchetelor, prevăzuți Lege nr. 304/2004, privind organizarea judiciară, care reglementa detașarea în cadrul parchetelor a ofițerilor și agenților de poliție judiciară, fie în vederea desfășurării activităților prevăzute de art. 142 alin. (1) din Codul de procedură penală, fie în vederea efectuării cu celeritate și în mod temeinic a activităților de descoperire și de urmărire a infracțiunilor din domeniul economic, financiar, fiscal și vamal.

Consecința previzibilă a acestei noi reglementări este anihilarea capacității deja redusă a procurorilor de a efectua anchete efective și eficiente într-un termen optim și previzibil, în cauzele complexe, cu grad mare de dificultate și importanță,

Relevante în acest sens sunt și statuările Comisie de la Veneția din cadrul aceluiași Aviz referitor la proiectul legii privind Parchetul specializat din Muntenegru:

„[Raportul OCDE privind instituțiile anticorupție specializate] sugerează ca departamentele sau unitățile specializate anticorupție din cadrul poliției sau al parchetului să fie supuse unor reguli ierarhice și proceduri de numire separate, sau ca ofițerii de poliție care se ocupă de cauzele de corupție, deși plasați instituțional în cadrul poliției, să raporteze în cauzele individuale doar și direct către procurorul competent.” (CDL-AD(2014)041, Avizul interimar privind proiectul legii privind Parchetul specializat din Muntenegru, par.55).

Așadar, este necesar, pentru buna funcționare a unităților de parchet și mai ales a celor specializate (DNA/DIICOT), pentru desfășurarea cu celeritate și eficiență a anchetelor penale, ca în cadrul acestora să fie detașați polițiști judiciari sub directa conducere și controlul nemijlocit al procurorilor.

Eliminarea dispozițiilor, în condițiile în care nu există adoptat sau propus un act normativ separat care să organizeze funcționarea poliției judiciare, este inexplicabilă, singurul scop pe care legiuitorul l-ar putea urmări prin această măsură fiind îngreunarea anchetelor penale, ineficiența parchetelor și mai ales încetinirea până la oprire a luptei anticorupție/anticriminalitate organizată.

Eficiența muncii în echipă, sub conducerea procurorului, dovedită prin rezultatele obținute la nivelul structurilor specializate ale Ministerului Public (DNA și DIICOT), dar și la nivelul celorlalte unități din subordinea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție pe domeniile prioritare de acțiune (în special prin acțiunile desfășurate împreună cu ofițerii de poliție judiciară din cadrul Direcției Generale Anticorupție), reprezintă un argument suplimentar pentru extinderea pe termen scurt a acestui model de organizare a activității și completarea cadrului legislativ din România cu privire la poliția judiciară.

O organizare a unei poliții judiciare în cadrul Ministerului Public ar reprezenta soluția aptă să răspundă necesităților de eficiență și imparțialitate a îndeplinirii justiției în etapa urmăririi penale, ar răspunde cel mai bine exigențelor constituționale și ar răspunde necesității menținerii echilibrului între autoritățile statului, nepermițând unei entități ce aparține executivului (MAI) să interfereze în exercitarea atribuțiilor Autorității Judecătorești, așa cum se întâmplă în prezent. Având în vedere faptul că lucrătorii de poliție judiciară pot dispune măsuri prin care restrâng drepturile fundamentale ale persoanelor, este esențial ca statutul lor să excludă orice posibilitate de a primi, direct sau indirect, dispoziții referitoare la activitatea de urmărire penală din afara sistemului judiciar. Pentru a asigura această exigență, cariera profesională a lucrătorilor de poliție judiciară trebuie să depindă exclusiv de performanța în efectuarea activității de urmărire penală, iar procurorul este singurul în măsură să aprecieze calitatea activității de cercetare penală efectuată de către lucrătorul de poliție judiciară. Atât timp cât va subzista posibilitatea influențării cursului carierei profesionale a polițistului judiciar de ministrul de interne, acesta va avea un ascendent asupra celui polițist și, prin el, asupra cursului anchetei.

Până la momentul organizării unei poliții judiciare proprii, o soluție temporară ar fi cea a detașării polițiștilor de poliție judiciară la unitățile de parchet din cadrul Ministerului Public. De asemenea, pentru polițiștii din cadrul poliției judiciare care vor continua să funcționeze în cadrul structurilor specializate ale Ministerului Administrației și Internelor, se impune degrevarea imediată a acestora de orice atribuții care nu privesc activitatea de cercetare penală, iar evaluarea profesională a acestor lucrători de poliție judiciară să fie în competența parchetelor care exercită coordonarea, controlul și conducerea activităților de cercetare penală.

Mentținerea dispozițiilor referitoare la poliția judiciară se justifică, în primul rând, prin coerența cu Legea nr.49/2022 privind desființarea SIIJ, ținând cont de necesitatea de a efectua urgent urmărirea penală în cauzele privind magistrații, eficientizarea activităților pentru care se dispune delegarea polițiștilor (art.11 alin. (1) din Legea nr. 49/2022 prevede că: În vederea efectuării cu celeritate și în mod temeinic a activităților de descoperire și de urmărire a infracțiunilor prevăzute la art. 3 alin. (1) și (2), în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și al parchetelor de pe lângă curțile de apel funcționează, prin detașare, ofițeri și agenți de poliție judiciară, în limita posturilor aprobate potrivit legii, iar alin.(2) prevede că dispozițiile art. 120² alin. (2), (4) și (5), art. 120³ și art. 120⁴ din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător în cazul ofițerilor și agenților de poliție prevăzuți la alin.1.).

Monitorizarea aplicării dispozițiilor Legii nr. 49/2022 constituie indicator în cadrul Raportului privind statul de drept, preocupările Comisiei Europene fiind îndeosebi legate de modul în care parchetele competente au capacitate de reacție în cazul unor acțiuni operative. În același sens, competența PÎCCJ și a PCA pentru Legea nr.78/2000 și pentru infracțiunile de criminalitate organizată în cazul faptelor comise de magistrați reclamă aceleași mijloace de acțiune ca în privința DNA și DIICOT, a căror organizare este prevăzută în lege specială.

Așadar, pentru buna funcționare a unităților de parchet, în vederea desfășurării cu celeritate și eficiență a anchetelor penale și a punerii în executare a mandatelor de supraveghere tehnică, considerăm oportună revenirea la forma inițială a proiectului de lege (variantea din luna iunie 2022) privind organizarea judiciară, în care sunt formulate, în mod corespunzător, dispoziții privind detașarea ofițerilor și agenților de poliție judiciară și situația salarizării acestora.

Cu toate că garanțiile de independență privind judecătoria asigurate la momentul aderării la Uniunea Europeană ar fi trebuit să rămână intangibile ulterior aderării, astfel cum CJUE a stabilit deja prin Hotărârea din 20 aprilie 2021, pronunțată în cauza *Repubblika*, C-896/19 prin prezentul act normativ acestea sunt în mod evident știrbite și diminuate ceea ce conduce la încălcarea prevederilor constituționale menționate mai sus.

3. Art. 34, alin. (3) și art. 57 prevăzute de Legea pentru organizarea judiciară (*PI-x nr. 441/2022 / L. nr. 603/2022*), contravin prevederilor art. 73, alin. (3), lit. (I) respectiv art. 124, alin. (3) din Constituția României, republicată.

Legea privind organizarea judiciară stabilește în materia completurilor de judecată de la Înalta Curte și al celorlalte instanțe faptul că schimbarea componenței acestora se face în mod excepțional, în baza unor criterii obiective ce se vor reglementa în Regulamentul de organizare al ÎCCJ/al instanțelor (art. 34 alin. 3, art. 57). Însă, aceste criterii trebuie indicate în lege, iar nu în actul normativ inferior care nu poate crea reguli/norme, ci doar să le aplice pe cele prevăzute de legea organică. De altfel, în cazul completurilor de 5 judecători, aceeași lege stipulează care sunt criteriile obiective (situațiile) în care se poate dispune înlocuirea membrilor, respectiv incompatibilitate sau absență (art. 36 alin. 4). Aceste criterii trebuie prevăzute și în cazul celorlalte completuri de la nivelul Înaltei Curți, dar și al celorlalte instanțe din sistem, soluția trebuind să fie unitară.

Instituția **modificării completului** trebuie să fie foarte clar reglementată, iar situațiile în care se poate proceda la schimbarea membrilor unui complet trebuie să fie reglementate în mod restrictiv deoarece măsura înlocuirii unui judecător nu numai că reprezintă o afectare a independenței sale, dar poate conduce și la perturbarea ordinii juridice prin reluarea diverselor proceduri în materie penală,

respectiv repunerea pe rol a cauzelor civile, ceea ce în final conduce la afectarea soluționării cu celeritate a cauzelor.

De asemenea, Legea privind organizarea judiciară prevede posibilitatea ca atunci când la nivelul unei secții din cadrul curților de apel, tribunalelor sau judecătorilor nu se poate constitui un complet colegiul să dispună participarea unor judecători de la alte secții (art. 45 alin. 3), iar în cadrul Înaltei Curți președintele sau unul din vicepreședinți va lua această măsură (art. 35 alin. 6), desemnarea făcându-se prin tragere la sorți.

În primul rând, nu există nicio justificare pentru care la nivelul ÎCCJ s-a adoptat o altă soluție față de restul instanțelor, atribuția de desemnare revenind conducerii, iar nu colegiului.

În al doilea rând, această măsură reprezintă o afectare gravă a carierei unui judecător deoarece presupune schimbarea secției/completului și implicit a materiei în care judecă. Or, aceasta nu poate fi luată decât cu acordul persoanei vizate. Ca atare, în condițiile în care măsura este aptă să afecteze independența judecătorului, este necesar ca desemnarea în alt complet/secție să se realizeze cu acordul acestuia. Numai în situația în care niciun judecător nu și-ar da acordul s-ar putea proceda la tragerea la sorți, cu înștiințarea prealabilă celor implicați.

Raportat la criticile formulate considerăm că reglementarea nu satisface cerințele de claritate și previzibilitate ce trebuie atinse de orice nouă reglementare, ducând pe cale de consecință la neconstituționalitatea acestora

4. Art. 93, prevăzut de Legea pentru organizarea judiciară (PI-x nr. 441/2022 / L. nr. 603/2022), contravine prevederilor art. 20, alin. (2) respectiv art. 148 din Constituția României, republicată.

Prin noua reglementare, se elimină prevederea din legislația în vigoare potrivit căreia "Direcția Națională Anticorupție este independentă în raport cu instanțele judecătorești și cu parchetele de pe lângă acestea, precum și în relațiile cu celelalte autorități publice, exercitându-și atribuțiile numai în temeiul legii și pentru asigurarea respectării acesteia".

Deși rămâne în lege o dispoziție în sensul că Direcția Națională Anticorupție/DIICOT se bucură de independență operațională și funcțională, totuși, aceasta nu este clar formulată, textul fiind pasibil de diverse interpretări neunitare și contradictorii.

De asemenea, deși se menționează că DNA/DIICOT este o structură autonomă (art. 93/85 din Legea privind organizarea judiciară), totuși legea reglementează faptul că cel care conduce Direcția (DNA/DIICOT) este Procurorul General al României. Această dispoziție împreună cu cea care instituie dreptul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de a infirma/controla orice soluție dată de procurorii de la aceste structuri contrazic principiile clamate (de autonomie și independență funcțională) și limitează drastic funcționarea eficientă a acestor structuri.

Procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție/DIICOT este calificat drept ordonator secundar de credite. Finanțarea cheltuielilor curente și de capital se asigură de la bugetul de stat, fondurile destinate Direcției Naționale Anticorupție/DIICOT fiind evidențiate distinct în bugetul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Practic, aceste prevederi înlătură și independența de natură financiară pe care aceste structuri ar trebui să o aibă, și afectează inclusiv independența funcțională/operațională a instituțiilor de vreme ce procurorii șefi, pentru a avea o finanțare corespunzătoare, depind de voința Procurorului General al României, care este numit politic.

În acest sens, Comisia de la Veneția a statuat următoarele:

„[D]eși nu propun și nu pledează pentru un model unic sau universal de agenție anticorupție, instrumentele [internaționale] de mai sus stabilesc clar o obligație internațională a statelor de a asigura specializarea instituțională în sfera corupției, adică de a înființa organisme, departamente sau persoane specializate (în cadrul instituțiilor existente), responsabile cu combaterea corupției.

Cerințele esențiale pentru exercitarea corespunzătoare și eficientă a funcțiilor acestor organisme, astfel cum rezultă din instrumentele de mai sus, includ:

- independență/autonomie (un nivel adecvat de autonomie structurală și operațională, implicând aranjamente juridice și instituționale pentru a preveni influența politică sau de altă natură);
- *răspundere și transparență;*
- *personal specializat și instruit;*
- *resurse și competențe adecvate.*

Utilizarea procurorilor specializați în astfel de cazuri [(corupție, spălare de bani, trafic de influență etc.)] s-a bucurat de succes în multe țări. Infracțiunile în cauză sunt specializate și pot fi mai bine anchetate și urmărite penal de un personal specializat. În plus, anchetarea unor astfel de infracțiuni necesită adesea persoane cu experiență specializată în anumite domenii. Cu condiția ca procurorul specializat să fie supus unui control judiciar adecvat, există multe avantaje și nicio obiecție generală la un astfel de sistem.” (CDL-AD(2014)041, Avizul interimar privind proiectul legii privind Parchetul specializat din Muntenegru, paragrafele 17, 18 și 23).

Așadar, de esența luptei anticorupție și împotriva crimei organizate este asigurarea independenței reale, efective a structurilor (parchetelor) și procurorilor care funcționează în acest domeniu.

Asigurarea respectării cerințelor convențiilor internaționale care insistă asupra acordării autorităților anticorupție a independenței necesare pentru a exercita funcțiile în mod eficace și libere de orice presiune pretind o garanție legislativă cu valoare inclusiv simbolică privind independența DNA față de celelalte autorități publice.

Este necesară menținerea și prin această prevedere a consacării legislative a principiului autonomiei și independenței funcționale a DNA, acest principiu constituind garanția supremă a unei activități anticorupție eficiente, așa cum de altfel a demonstrat practica de 20 de ani a acestei instituții. De asemenea, asigurarea independenței DNA a fost asumată de statul român o dată cu ratificarea Convenției ONU împotriva corupției și a Convenției penale a Consiliului Europei, ambele insistând asupra acordării autorităților anticorupție a independenței necesare pentru a exercita funcțiile în mod eficace și libere de orice presiune.

Mai mult decât atât, autonomia DNA este și mai mult îngădită, putând fi interpretată ca un prim pas spre transformarea acesteia într-o simplă secție a PÎCCJ, subordonată direct Procurorului General, prin adăugarea sintagmei *”în vederea aprobării”*.

Decizia 2006/928/CE a Comisiei Europene din 13 decembrie 2006 instituind Mecanismul de cooperare și de verificare (MCV), coroborată cu Anexa IX din Actul de aderare a României la Uniunea Europeană, intitulată „Angajamente specifice asumate și cerințe acceptate de România la încheierea negocierilor de aderare din 14 decembrie 2004 (menționate la articolul 39 din Actul de aderare)” se opun afectării independenței efective a Direcției Naționale Anticorupție

Potrivit celor stabilite în hotărârea pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în data de 18 mai 2021 în cauzele conexe C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, *Asociația Forumul Judecătorilor din România și alții*, reluate în hotărârea pronunțată la 21 decembrie

2021 în cauzele conexe C357/19, C379/19, C547/19, C811/19 și C840/19, *Euro Box Promotion*, România trebuie să respecte Decizia 2006/928 de instituire a MCV și rapoartele adoptate de Comisia Europeană în acest temei, pentru a se conforma obiectivelor de referință. *”În special, România nu poate adopta sau menține în domeniile acoperite de obiectivele de referință măsuri care ar risca să compromită rezultatul pe care acestea îl prevăd.”* (par. 177).

Astfel, între angajamentele pe care România și le-a asumat prin aderarea la Uniunea Europeană se remarcă demonstrarea sustenabilității și a ireversibilității progreselor în cadrul luptei împotriva corupției, ceea ce presupune întărirea instituțională a Direcției Naționale Anticorupție, ale cărei rezultate au fost apreciate și încurajate în numeroase rapoarte de Comisia Europeană.

Acest text legislativ criticat aduce o gravă atingere obligațiilor asumate de România prin Anexa IX din Actul de aderare a României la Uniunea Europeană, intitulată „Angajamente specifice asumate și cerințe acceptate de România la încheierea negocierilor de aderare din 14 decembrie 2004 (menționate la articolul 39 din Actul de aderare)”, în care, la punctul (4) sunt enumerate o serie de cerințe referitoare la independența DNA: *„accelerarea considerabilă a luptei împotriva corupției, în special împotriva corupției la nivel înalt, prin asigurarea unei aplicări riguroase a legislației anticorupție și a independenței efective a parchetului anticorupție (...); parchetului anticorupție trebuie să i se asigure personal, resurse financiare și de formare, precum și echipamentul necesar pentru îndeplinirea funcției sale vitale.”* ceea ce generează în mod evident un viciu de neconstituționalitate a reglementării în cauză.

5. Art. 68, alin. 3, prevăzut de Legea pentru organizarea judiciară (PI-x nr. 441/2022 / L. nr. 603/2022), contravine prevederilor art. 1, alin. (3), art. 20, alin. 2 respectiv art. 132, alin. 1 din Constituția României, republicată.

Cu privire la art. 68 alin. 3 (posibilitatea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de a infirma motivat toate măsurile și soluțiile adoptate de procurori), acordarea dreptului procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de infirmare a actelor/măsurilor dispuse de procurori de la orice palier al parchetelor reprezintă o încălcare evidentă a independenței funcționale a acestora, putând afecta totodată caracterul efectiv al anchetelor, strângerea probelor și celeritatea procedurilor.

De altfel, Comisia de la Veneția s-a opus în avizele sale unei asemenea soluții:

*„Legea privind organizarea și procedura Procuraturii ar trebui să definească procuratura ca un sistem de autorități relativ independente, de preferință organizate în corespondență cu sistemul judiciar. Ar trebui ca autoritatea superioară să controleze nivelul imediat inferior. **Cu toate acestea, cea mai înaltă autoritate nu ar trebui să o controleze direct pe cea mai de jos. În acest fel, sistemul de urmărire penală ar fi protejat împotriva intervenției sau influenței politice directe.**”* (CDL-INF(1996)006, Avizul privind Proiectul de Constituție al Ucrainei, Secțiunea VII, p.14).

O atare reglementare inclusă în Legea privind organizarea judiciară, care se află în mod vădit în contradicție cu angajamentele asumate de România în cadrul procesului de aderare la Uniunea Europeană precum și cu avizele și recomandările Comisiei de la Veneția și ale organismului GRECO nu poate conduce la constatarea evidentă a neconstituționalității acestuia.

6. Art. 150, prevăzut de Legea pentru organizarea judiciară (Pl-x nr. 441/2022 / L. nr. 603/2022), contravine prevederilor art. 1, alin. (3) și alin. (5) respectiv art. 124, alin. (3) din Constituția României, republicată.

Asistentul judecătorului are rolul de a-l sprijini pe judecător în îndeplinirea de către acesta a atribuțiilor sale judiciare, desfășurându-și activitatea sub îndrumarea și supravegherea judecătorului.

Cu toate că introducerea în noua reglementare a noțiunii de asistent al judecătorului este de principiu benefică, inerentă sa prezență în preajma judecătorului nu poate fi lăsată nereglementată, fiind necesar un statut riguros, reglementat prin lege.

Or, noua reglementare nu conține normele juridice necesare care să clarifice rolul și modul de desfășurare a activității pentru asistentul judecătorului fiind astfel pe cale de consecință lipsită de claritate și de previzibilitate cu consecința neconstituționalității acesteia.

V. CONCLUZII.

Reglementările criticate în cuprinsul prezentei solicitări conțin numeroase vicii de neconstituționalitate ce se răsfrâng asupra întregii legi în ansamblul ei. Pe de o parte sunt ignorate în mod evident angajamentele luate de România cu ocazia procesului de aderare la Uniunea Europeană precum și avizele și recomandările diverselor organisme europene cu competențe în domeniul reglementat ceea ce denotă în mod evident o încălcare a principiului colaborării loiale între instituții.

De asemenea, deși se invocă în expunerea de motive necesitatea armonizării legislației cu deciziile Curții Constituționale a României, nici acest deziderat nu este atins așa cum se poate observa din ansamblul criticilor expuse în cuprinsul solicitării de față

Raportat la toate criticile de neconstituționalitate expuse pe larg în cuprinsul prezentei obiecții de neconstituționalitate vă solicităm constatarea neconstituționalității prezentei legi în ansamblul său.

